

בבית המשפט העליון בירושלים

ע"א 3766/12 - א'

לפני : כבוד הרשמת דנה כהן-לקח

המערערות :
1. פלונית
2. פלונית
3. פלונית
4. פלונית

נגד

המשיב : פלוני

**בקשה לסילוק הערעור על הסף
ובקשה לפטור מאגרה ועירבון**

החלטה

הערעור שבכותרת מופנה כנגד החלטת בית-המשפט לענייני משפחה בתל-אביב (כב' השופט בן-ארי) לפיה נדחתה בקשת המערערות לפסילת השופט מלשבת בדין. לפניי מונחות שתי בקשות: האחת, בקשת המשיב להורות על סילוק ערעור הפסלות שבכותרת על הסף בטענה כי הוגש באיחור. והשנייה, בקשת המערערת 1 (להלן: המערערת) לפטור מתשלום אגרה ומהפקדת עירבון. אדון בבקשות אלה לפי סדרן.

בקשת המשיב להורות על סילוק הערעור על הסף מחמת איחור בהגשתו

1. החלטת בית-המשפט לענייני משפחה לפיה נדחתה הבקשה לפסלות השופט הדין בעניינם של המערערת והמשיב, ניתנה ביום 24.4.2011 בהעדר הצדדים. עוד באותו היום, הגישה המערערת לבית-המשפט לענייני משפחה בקשה להפסקת הדיון

בהליך העיקרי, בנימוק כי בדעתה לערער על ההחלטה בעניין הפסלות לפני בית-משפט זה. לטענת המשיב, הגשת הבקשה להפסקת הדיון ביום 24.4.2012 לבית-המשפט לענייני משפחה, מלמדת כי המערערת ידעה עוד באותו היום על ההחלטה בעניין הפסלות וכי ההחלטה היתה בידיה. בהתחשב בכך, טוען המשיב כי יש להתחיל בספירת עשרת הימים להגשת ערעור פסלות ביום שלמחרת (25.4.2012). לפי טענה זו, המועד האחרון לפי דין להגשת ערעור פסלות היה ביום 6.5.2012. ההליך שבכותרת הוגש ביום 13.5.2012, ולפיכך לטענת המשיב הוא הוגש באיחור של כשבוע ימים ויש להורות על מחיקתו מן המרשם.

2. המערערת, המיוצגת בהליך העיקרי המתנהל לפני בית-המשפט לענייני משפחה, הגישה בעצמה הן את הבקשה לפסלות השופט והן את ערעור הפסלות שבכותרת. לטענת המערערת בתגובתה ובתצהיר המשלים מטעמה, החלטתו של בית-המשפט קמא הדוחה את בקשת הפסלות, לא הומצאה לה או למשרד בא-כוחה בהליך העיקרי עובר ליום 10.5.2012. כיצד, אפוא, הגיעה ההחלטה הנדונה לידיה של המערערת? לפי הטענה, המערערת בדקה מדי יום במרכז המידע האם ניתנה החלטה בבקשת הפסלות שהגישה לבית-המשפט לענייני משפחה ביום 19.3.2012. ביום 24.4.2012 התברר למערערת כי באותו היום נתן בית-המשפט לענייני משפחה החלטה הדוחה את בקשת הפסלות. לטענת המערערת, נוכח המידע האמור היא הגישה לבית-המשפט קמא באופן מיידי בקשה להפסקת הדיון, וזאת עוד לפני שעותק של ההחלטה הומצא לידיה. בהמשך - כך לפי הטענה - פנתה המערערת מספר פעמים למזכירות בית-המשפט לענייני משפחה על-מנת שתשלח אליה בדואר עותק מההחלטה נשוא ההליך שבכותרת, אולם המזכירות לא עשתה כן. על רקע זה, נטען כי ביום 7.5.2012 שלחה המערערת שליח מטעמה והלה הביא לה עותק של ההחלטה ממזכירות בית-המשפט קמא. ימים ספורים לאחר מכן - ביום 13.5.2012 - הוגש הערעור שבכותרת. לטענת המערערת, מאחר שההחלטה בנוסחה המלא הגיעה לידיה רק ביום 7.5.2012, אין להתחיל את מניין עשרת הימים להגשת ערעור פסלות קודם לכן, שכן לפי הנטען לא יתכן לצפות מבעל-דין להגיש ערעור על החלטה בטרם נוסחה מצוי בידיו. בהתחשב בכך, עמדת המערערת היא כי הערעור הוגש במועד וכי אין להורות על מחיקתו על הסף.

לשם שלמות התמונה אוסיף כי בעקבות טיעוני המשיב בתגובתו מיום 10.6.2012, התבקשה המערערת להגיש תגובה משלימה בנוגע לשאלה כיצד יתכן שלטענתה היא גילתה על מתן ההחלטה נשוא הערעור שבכותרת באמצעות בירור עם

מרכז המידע ביום 24.4.2012, אם ההחלטה הנדונה פורסמה במערכת נט-המשפט באותו היום רק בשעה 16:46, ואילו מרכז המידע מסיים את עבודתו בשעה 16:00. על כך השיבה המערערת כי מוקד התמיכה הטכנית עובד עד שעה 20:00 וכי קיבלה את המידע באמצעותו.

3. שקלתי את טענות הצדדים. נקודת המוצא היא כי הכלל השולט בשיטתנו המשפטית הינו "כלל ההמצאה", בעוד "כלל הידיעה" הינו חריג השמור למקרים חריגים ויוצאי-דופן של חוסר תום-לב דיוני, השתק או מניעות (ראו: רע"א 8467/06 אבו עוקסה נ' בית הברזל טנוס בע"מ (לא פורסם, 8.7.2010) והאסמכתאות המובאות שם). הנטל להוכיח טענה בדבר חוסר תום-לב דיוני המצדיק להחיל את "כלל הידיעה", הוא על בעל-הדין המשיג על מועד ההמצאה בו נקב יוזם ההליך הערעורי (ראו: שם, בפסקה 32).

4. המחלוקת בין הצדדים שלפניי הינה האם הוכח כי במקרה דנן מתקיימות נסיבות חריגות המצדיקות את העדפתו של "כלל הידיעה" על-פני "כלל ההמצאה". כפי שצוין לעיל, ביום בו ניתנה החלטתו של בית-המשפט לענייני משפחה לפיה נדחתה בקשת הפסלות, הגישה המערערת לבית-המשפט קמא בקשה להפסקת הדיון, במסגרתה נאמר כי בדעת המערערת לערער על ההחלטה הנדונה. ברי, אפוא, כי המערערת ידעה כבר אז על מתן ההחלטה, אולם לטענתה נוסח ההחלטה טרם הומצא לידיה באותו שלב. השאלה היא האם בנסיבות אלה היאחזותה של המערערת ב"כלל ההמצאה" עולה כדי חוסר תום-לב דיוני. לגישתי, יש להשיב על שאלה זו בשלילה.

המערערת הסבירה כי בעקבות הבירור שערכה ביום 24.4.2012 היא ידעה על מתן ההחלטה שדחתה את בקשת הפסלות, אולם באותו שלב עותק מההחלטה טרם הומצא לידיה, ולפיכך לא יכלה לעיין בהחלטה ובנימוקיה. יצוין כי בדיקה של מזכירות בית-המשפט העלתה כי מוקד התמיכה הטכנית אמנם עובד עד השעה 20:00 וכי לא ניתן לשלול כי נמסר באמצעותו מידע למערערת בדבר עצם מתן ההחלטה בעניינה לאחר פרסומה בשעות הערב במערכת נט-המשפט. עוד יצוין כי הבקשה להפסקת הדיון שהגישה המערערת לבית-המשפט קמא נוסחה באופן לאקוני ללא התייחסות לתוכן ההחלטה שדחתה את בקשת הפסלות או לנימוקיה. הדבר תומך בטענה כי אותה עת, ידיעתה של המערערת אודות ההחלטה נשוא ההליך שבכותרת היתה ידיעה חלקית בלבד, ונגעה לעצם מתן ההחלטה ותוצאתה אך לא לתוכנה. בהתחשב בכל אלה, אני סבורה כי לא הוכח שלמערערת היתה "ידיעה מלאה, ספציפית וברורה של מלוא תוכן

פסק הדין... "כדברי כב' השופטת פרוקצ'יה בבש"א 1788/06 קלינגר נ' זקס, פסקה 9 (לא פורסם, 13.11.2007). בכך נבדל עניינה של המערערת ממקרים אחרים במסגרתם נקבע כי "כלל הידיעה" גובר על "כלל ההמצאה" בנסיבות חריגות בהן בעל-הדין אישר כי ההחלטה השיפוטית עליה רצה להשיג היתה בידיו בנוסחה המלא עוד לפני מועד ההמצאה בדרך הקבועה בתקנות, והוא אף צירף עותק מההחלטה להליך שיפוטי אחר אותו יזם (ראו והשוו: רע"א 1113/97 אסמאעיל נ' סלימאן (לא פורסם, 6.4.1997); ע"א 5016/00 בן יהודה נ' פקיד השומה גוש דן (לא פורסם, 23.1.2001)).

יצוין כי השאלה האם מלכתחילה היה מקום להגיש לבית-המשפט קמא בקשה להפסקת הדיון בטרם המערערת עיינה בתוכן ההחלטה הנדונה ובנימוקיה, ובטרם ערכה המערערת בחינה מושכלת של שאלת הגשתו של ערעור על ההחלטה האמורה, אינה דורשת את הכרעתי (ראו והשוו: תקנה 471ג(א) רישא לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984; להלן: התקנות). החשוב לצורך העניין שלפנינו הוא כי בהתאם לחומר שהובא לפניי, לא ניתן לשלול כי ביום 24.4.2012 ידיעתה של המערערת על ההחלטה נשוא ההליך שבכותרת היתה חלקית ונגעה לעצם מתן ההחלטה ותוצאתה אך לא לתוכן ההחלטה. בנסיבות אלה, אינני מוצאת הצדקה לסטות מכלל ההמצאה - שהוא הכלל הנוהג ברגיל בשיטתנו המשפטית - באופן שהמועד להגשת הערעור יימנה מרגע שההחלטה המלאה נמסרה לידיה.

5. חשוב לציין כי מתצהירה של המערערת עולה כי מרגע שנודע לה דבר מתן ההחלטה נשוא ההליך שבכותרת, היא פעלה בשקידה ראויה על-מנת להשיג עותק של ההחלטה, ואף שלחה שליח מטעמה למזכירות בית-המשפט קמא לצורך האמור. ימים ספורים לאחר מכן, הגישה המערערת את ההליך שבכותרת. אין מדובר, אפוא, בבעל-דין שבחר לשבת באפס מעשה במשך זמן ממושך, והשתמש בהעדר ההמצאה כאמתלה להגיש את הערעור לאחר פרק זמן ארוך במיוחד (ראו: רע"א 8467/06 אבו עוקסה הנ"ל, בפסקה 29). מאמציה של המערערת להשיג עותק מההחלטה לאחר שנודע לה על דבר נתינתה, והעובדה כי הגישה את ההליך שבכותרת ימים ספורים לאחר שלפי הנטען ההחלטה נמסרה לידיה, מחזקים את המסקנה כי בנסיבות העניין לא הוכח שהופרה חובת תום-הלב הדיוני, וכי המערערת אינה מנועה או מושתקת מלהתבסס על כלל ההמצאה שהינו דרך-המלך בשיטתנו המשפטית.

6. סוף דבר; בהתחשב במכלול הטעמים שהובאו, לא מצאתי הצדקה לסטות מכלל ההמצאה, כך שיש למנות את התקופה להגשת ערעור הפסלות מהיום בו לפי

הנטען נמסרה ההחלטה הנדונה לידיה של המערערת. בהתחשב בכך, הערעור שבכותרת הוגש במועדו והבקשה למחיקתו על הסף נדחתה.

בקשת המערערת לפטור מתשלום אגרה ומהפקדת עירבון

7. המערערת עתרה לפטור מתשלום אגרה, ומטענותיה עולה כי היא עותרת גם לפטור מהפקדת עירבון. יצוין כי המשיב הגיש תגובה מטעמו לבקשת הפטור, בלא שניתן היתר לכך (ראו: תקנה 465 לתקנות). אף-על-פי-כן, עיינתי בתגובת המשיב המתנגד לבקשת הפטור ובנימוקיו.

8. מהבקשה שהגישה המערערת ומהחומר שצורף לה עולה כי המערערת עובדת ומשתכרת לפרסנתה, אף כי שיעור משכורתה החודשית אינו גבוה, בוודאי בשים לב לכך שלמערערת שלוש בנות קטינות. יחד עם זאת, התשתית הראייתית אותה פרשה המערערת לפני בית-המשפט בנוגע ליכולתה הכלכלית הינה חלקית בלבד. כך למשל, נמנעה המערערת מלצרף דפי חשבון בנק כלשהם על-אף שהתבקשה לעשות כן בהחלטת כב' הרשם שני מיום 14.5.2012. לכך יש להוסיף כי מפירוט ההוצאות שהציגה המערערת ומתדפיסי הויזה שצורפו עולה לכאורה כי רמת חייה של המערערת אינה מתיישבת עם העדר יכולת כלכלית לשאת בתשלום אגרה ובהפקדת עירבון - ולו בסכומים מתונים. זאת, בשים לב לכך שהמערערת מחזיקה בטלפון נייד, משלמת עבור שירותי טלוויזיה בכבלים ורוכשת מוצרי ביגוד והנעלה. יוער כי בתצהיר המשלים מיום 4.6.2012 ציינה המערערת כי היא מממנת את ייצוגה בבית-המשפט לענייני משפחה בסיוע הוריה. המערערת טענה כי אין באפשרותה להוסיף ולהסתייע בהוריה במישור הכספי, אולם טענה זו הועלתה בעלמא. לא הוכח באמצעות פירוט ותיעוד מתאים כי אין באפשרותה של המערערת להסתייע בסביבתה הקרובה, לרבות בהוריה, לצורך הפקדת עירבון בהליך שבכותרת. לבסוף אציין כי עיינתי בהחלטתו של בית-המשפט לענייני משפחה, בהודעת הערעור ובנימוקיה ובאתי למסקנה כי סיכויי הלכאוריים של ההליך שבכותרת אינם גבוהים במידה המטה את הכף לטובת פטור מהפקדת עירבון, שמשמעותו העדר מקור ודאי וזמין לגביית הוצאות המשיב בערעור במידה שייפסקו לטובתו. לשם שלמות התמונה ובהתייחס לטיעוני המשיב, אעיר כי ההליך שלפניי אינו מתאים לבירור טענותיו של המשיב בנוגע להברחת נכסים מצד המערערת.

9. נוכח מכלול הנימוקים שפורטו, אינני רואה לפטור את המערערת באופן מלא מתשלום אגרה ומהפקדת עירבון. יחד עם זאת, נוכח התשתית החלקית שהובאה לעניין

המצב הכלכלי, אני רואה לקבוע כי המערערת תשלם אגרה מופחתת בסך 500 ש"ח ותפקיד עירבון בסכום מתון בסך 3,500 ש"ח תוך 14 ימים מעת המצאת החלטה זו. לא תשולם האגרה או לא יופקד העירבון במועד שנקבע, עלול ההליך שבכותרת להימחק או להירשם לדחייה, בהתאמה.

בהמשך להחלטתי מיום 24.5.2012, המועד להגשת תגובת המשיב לערעור הפסלות כאמור בתקנה 471ג(ד) לתקנות, יימנה מעת הפקדת העירבון בתיק.

אין צו להוצאות בהליך זה.

ניתנה היום, כ"ז בסיוון תשע"ב (17.6.2012).

דנה כהן-לקח, שופטת

ר ש מ ת